

Khotinsky, Achilles de

Achilles de Khotinsky, geboren in Sint Petersburg, is een uitvinder en ondernemer. Op 24 december

1883 richt hij te Rotterdam de eerste Nederlandse accu- en gloeilampenfabriek op onder de naam: N.V. Elektriciteits-Maatschappij, Systeem 'de Khotinsky'.

1850-1933

Geboren in St. Petersburg

Electrotechniek

Uitvinder

In 1869 voltooit Khotinsky zijn officiersopleiding aan de Keizerlijke Marine Academie te Sint-Petersburg en gaat hij elektrotechniek studeren, terwijl hij een aantal apparaten voor de marine ontwikkeld, zoals ontstekingsmechanismen voor torpedo's en in 1872 het eerste zoeklicht dat ooit op een oorlogsschip is aangebracht.

In 1878, tijdens de Russisch-Turkse oorlog, wordt hij uitgezonden naar de Verenigde Staten om toezicht te houden op de bouw van drie kruisers. Aangezien hij geïnteresseerd is in de ontwikkeling van de gloeilamp brengt hij een bezoek aan Thomas Edison en aan Hiram Stevens Maxim, uitvinder van het machinegeweer, die ook bij gloeilampen is betrokken.

Terug in Rusland wordt hij hoofdingenieur bij de fabriek van Pavel Jablotsjkov, die booglampen voor straatverlichting vervaardigt. In 1881 gaat hij naar Parijs om daar voor Jablotsjkov een gloeilampenfabriek op te richten. Hij bezoekt Londen in 1882, maar vindt ondertussen ook een nieuw type accu uit.

Aangezien er een aanslag op Tsaar Alexander II is gepleegd waarvoor mijnen zijn gebruikt, voorzien van zijn ontstekingsmechanisme, vindt hij het raadzaam om niet naar Rusland terug te keren. Hij krijgt een uitnodiging om naar Rotterdam te komen, waar hij in 1883 arriveert. Met financiële steun van Wilhelm Schöffner, een Rotterdamse koffiehandelaar, begint hij op het Noordereiland aan de Prins Hendrikkade met zijn elektriciteitsmaatschappij. In 1884 steekt hij met een bootje de Nieuwe Maas over met een aantal opgeladen accu's om het handelskwartier van Rotterdam te verlichten. Feitelijk wil hij daar enkele centraalstations bouwen voor elektriciteitsproductie. Daar zouden de accu's worden opgeladen, want vervoer per boot is bezwaarlijk, door het klotsende accuzuur. In 1884 produceert hij de eerste Nederlandse gloeilamp en een jaar later komt de eerste verkoopbare gloeilamp op de markt. De productiecapaciteit is aanvankelijk 300 lampen per dag.

Een vergunning voor het bouwen van vier centraalstations wordt geweigerd, daar de gemeentebedrijven op het monopolie azen. Slechts een beperkte vergunning wordt in 1885 verleend voor een kleine elektriciteitscentrale aan de Boompjes. Hij vertrekt in 1888 naar Gelnhausen bij Keulen, mede om de hoge Duitse invoerrechten te omzeilen. De proefcentrale blijft nog tot 1895 in werking, terwijl de Rotterdamse fabriek nog tot 1891 produceert. Ex-werknemers stichtten later in Nijmegen een gloeilampenfabriek.

Op 2 december 1891 vertrekt De Khotinsky naar de Verenigde Staten. Direct na zijn vertrek brandt de fabriek in Gelnhausen af, maar wordt weer opgebouwd. Achilles de Khotinsky wordt mededirecteur van de Germania Electric Company in Boston. Deze fabriek moet echter spoedig sluiten vanwege de bescherming van Thomas Edisons octrooien in de Verenigde Staten. Hierna begint De Khotinsky een wetenschappelijke loopbaan aan de universiteiten van Chicago en Michigan. Achilles de Khotinsky overlijdt in 1933.

Bron: Wikipedia: *Khotinsky, Achilles de* (aug. 2026)